

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

**Sexuální obtěžování a genderové aspekty sexuálního
násilí z pohledu české veřejnosti**

Bakalářská práce

Autor:	Adéla Fundová
Studijní program:	Sociální patologie a prevence (B0923A190001)
Studijní obor:	Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce:	Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.
Oponent práce:	Mgr. Adéla Šrůtková

Zadání bakalářské práce

Autor: Adéla Fundová

Studium: P21K0051

Studijní program: B0923A190001 Sociální patologie a prevence

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název bakalářské práce: **Sexuální obtěžování a genderové aspekty sexuálního násilí z pohledu české veřejnosti**

Název práce AJ: Sexual harrassment and gender aspects of sexual violence from the Czech population's perspective

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá tématem sexuálního obtěžování a genderovými aspekty v oblasti sexuálního násilí. Práce vymezuje základní pojmy, jako je sexuální obtěžování, gender a sexuální násilí. Cílem bakalářské práce je zjistit, co česká populace považuje za sexuální obtěžování a jaké jsou genderové rozdíly u obětí sexuálního násilí. Výzkumná část je realizována formou dotazníku, který je směřován na českou veřejnost.

Křížková, Alena, Uhde, Zuzana. 2005. "Genderové bariéry: příklad sexuálního obtěžování." Gender, rovné příležitosti, výzkum 6 (2): 31-37. ISSN 1213-0028.

JARKOVSKÁ, Lucie, Kateřina LIŠKOVÁ a Iva ŠMÍDOVÁ. S genderem na trh: rozhodování o dalším vzdělání patnáctiletých. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-030-8.

BURIÁNEK, Jiří, Simona PIKÁLKOVÁ a Zuzana PODANÁ. Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7308-5452.

Zadávající pracoviště: Ústav sociálních studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Krivánková, Ph.D.

Oponent: Mgr. Adéla Šrůtková

Datum zadání závěrečné práce: 28.2.2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci *Sexuální obtěžování a genderové aspekty sexuálního násilí z pohledu české veřejnosti* vypracovala pod vedením vedoucí práce Mgr. Lucie Křivánkové, Ph.D. samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 23. 4. 2024

Adéla Fundová

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Mgr. Lucii Křivánkové, Ph.D. za ochotu spolupráce, trpělivost a vstřícný přístup při zpracovávání této práce. Zároveň bych chtěla poděkovat všem mým blízkým osobám za jejich podporu a pevné nervy v průběhu celého mého studia.

Anotace

FUNDOVÁ, Adéla. *Sexuální obtěžování a genderové aspekty sexuálního násilí z pohledu české veřejnosti*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2024. 51 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá tématem sexuálního obtěžování a genderovými aspekty v oblasti sexuálního násilí. Práce vymezuje základní pojmy, jako je sexuální obtěžování, gender a sexuální násilí. Cílem bakalářské práce je zjistit, co česká populace považuje za sexuální obtěžování a jaké jsou genderové rozdíly u obětí sexuálního násilí. Výzkumná část je realizována formou dotazníku, který je směřován na českou veřejnost.

Klíčová slova: Sexuální obtěžování, genderové aspekty, sexuální násilí

Annotation

FUNDOVÁ, Adéla. *Sexual harassment and gender aspects of sexual violence from the Czech population's perspective*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2024. 51 pp. Bachelor Thesis.

The bachelor's thesis deals with the topic of sexualization of crime victims and gender aspects in the field of victim sexualization. The thesis defines basic concepts such as sexual victimization, agenda, and institutionalization. The aim of the bachelor's thesis is to contribute to the professional perception of the nature of victim sexualization and how gender differences manifest in the content of sexual violence.

Keywords: sexual harassment, gender aspects, sexual violence

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2022 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, disertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:.....

Podpis studenta:.....

Obsah

Úvod.....	9
1 Sexuálně motivované násilí.....	10
1.1 Pojetí sexuálního násilí	10
1.2 Historické aspekty sexuálního násilí	11
1.3 Formy sexuálního násilí	12
1.4 Oběti sexuálního násilí	15
1.5 Pachatelé sexuálního násilí.....	16
2 Sexuální obtěžování.....	17
2.1 Druhy sexuálního obtěžování.....	19
2.2 Legislativní úprava sexuálního obtěžování v České republice	20
2.3 Kampaně proti sexuálnímu obtěžování	21
2.4 Mýty o sexuálním obtěžování.....	22
2.4 Výzkumy zaměřené na sexuální obtěžování.....	23
3 Genderové aspekty násilí	27
3.1 Genderová nespravedlnost.....	27
3.2 Symbolická moc ve vztahu k sexuálnímu obtěžování.....	28
4 Výzkumné šetření: Pohled české populace na sexuální obtěžování.....	31
4.1 Výzkumný problém	31
4.2 Cíl a stanovení hypotéz.....	31
4.3 Shrnutí a interpretace výsledků výzkumného šetření	33
Závěr	43
Seznam použité literatury.....	44
Seznam tabulek a grafů	47
Přílohy	48

Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na sexuální obtěžování a genderovou nerovnost v kontextu sexuálního násilí, které se v dnešní době stávají stále aktuálnějšími a zásadními tématy a rezonují napříč společností. Tato témata se odrážejí nejen ve vztazích mezi jednotlivci, ale zasahují i do fungování celé společnosti. Mezi základní hodnoty lidských práv patří rovnost mezi pohlavími a ochrana jednotlivců před jakoukoli diskriminací. Zejména pak jde o vytvoření prostředí, které bude chránit jednotlivce před diskriminací na základě genderové příslušnosti, nicméně se v dnešní době stále setkáváme s nedostatkem v uplatňování těchto principů, a to zejména v oblastech sexuálního obtěžování a sexuálního násilí spjatého s genderovou identitou.

Cílem předložené bakalářské práce je detailněji prozkoumat rozsah a povahu sexuálního obtěžování a genderové nevyváženosti v sexuálním násilí, a to prostřednictvím dat získaných z výzkumného šetření. Získané výsledky poskytnou možnost porozumět různým aspektům v daném tématu a identifikovat klíčové trendy, vzorce chování a celkové vnímání této problematiky v české populaci. Data jsou získána pomocí anonymního polostrukturovaného dotazníku a celé výzkumné šetření je zpracováno kvantitativní formou.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část empirickou. Teoretická část je dále ještě rozdělena na tři hlavní kapitoly – sexuálně motivované násilí, sexuální obtěžování a genderové aspekty násilí. V první kapitole jsou představeny pojmy, jako je sexuální nátlak, znásilnění, sexuální zneužívání. Část této kapitoly je věnována obětem a pachatelům sexuálně podmíněného násilí a okrajově jsou zmíněny historické aspekty sexuálního násilí. Kapitola druhá se věnuje pojmu sexuálního obtěžování a jeho forem, přičemž jsou zde zmíněny i kampaně a výzkumy, které se na tato témata zaměřují. Poslední kapitola teoretické části popisuje genderové aspekty násilí. V empirické části je představen cíl bakalářské práce a stanoveny jednotlivé hypotézy; následně jsou shrnuty a interpretovány výsledky výzkumného šetření.

Očekávaným přínosem této bakalářské práce je zvýšení povědomí o problematice daných témat a podnět další diskuse na téma sexuálního obtěžování i genderově podmíněného sexuálního násilí. Tato práce rovněž může přispět k vytvoření bezpečnějšího a spravedlivějšího prostředí pro všechny členy naší společnosti, bez jakékoli diskriminace na základě jejich genderu.

1 Sexuálně motivované násilí

1.1 Pojetí sexuálního násilí

Úvodní část bakalářské práce je zaměřena více ze široka na sexuální násilí jako takové. Jedním z nejpřirozenějších pudů člověka je pud sexuální. Tento pud je stejně intenzivní jako pud sebezáchovy nebo přijímání potravy. Obecně by se dalo říci, že při sexuálním násilí jedna osoba překročí osobní hranici osoby druhé, a to sexuálním způsobem a za použití násilí. Chybí zde i souhlas od druhé osoby. Definice pro sexuální násilí existuje více, pro tuto bakalářskou práci jsou vybrány jen některé.

Světová zdravotnická organizace (WHO) sexuální násilí definuje jako „*jakékoli sexuální jednání zahrnující pokusy o dosažení sexuálního styku, nežádoucí sexuální poznámky a návrhy, činy směřující k obchodování či jinak namířené proti sexualitě jedince, které využívají nátlak. Může být prováděno kýmkoli, nezávisle na vztahu mezi obětí a pachatelem, a v jakémkoli prostředí včetně domova a práce.*“ (World Health Organization, 2024, online)

„*Termín sexualizované násilí vyjadřuje, že se nejedná pouze o fyzické napadení či kontakt, ale o jakékoliv narušování intimity či osobních hranic s cílem demonstrovat svoji moc, ponížít či degradovat.*“ (Kutálková, Kobová, 2014, s. 16) Autorky dále popisují termín *sexuální napadení (útok)*, který znamená přímé provedení kterékoliv formy sexuálního násilí.

Přesnější definici sexuálního násilí uvádí americké Centrum pro prevenci a kontrolu nemocí. Tato definice popisuje sexuální násilí jako „*pokus o, nebo dokonany kontakt mezi penisem a vaginou nebo penisem a konečníkem, který zahrnuje penetraci (i nepatrnou), kontakt mezi ústy a penisem, vaginou nebo konečníkem, penetraci vaginy nebo konečníku jinou částí lidského těla nebo předmětem, přinucení k penetraci jiné osoby, úmyslný tělesný kontakt na genitálu, konečníku, třísech, prsou, vnitřních stehnech nebo hýždích (buď přímo, nebo přes oblečení), nebo bezkontaktní činy sexuální povahy – např. voyeurismus, sexuální obtěžování (verbální či prostřednictvím chování). Všechny výše uvedené činy jsou kvalifikovány jako sexuální násilí, pokud jsou spáchány proti někomu, kdo k nim nedal souhlas nebo je nemohl odmítnout.*“ (Basile, 2009, s. 9)

Při následné kvalifikaci sexuálního násilí je podstatným aspektem nesouhlas oběti se sexuální aktivitou, neschopnost oběti nesouhlasit, například z důvodu vlivu omamných

látek, spánku nebo postižení, anebo nemožnost nesouhlasu, když je vůči oběti použita hrozba fyzického násilí.

1.2 Historické aspekty sexuálního násilí

Další kapitola bude stručným průřezem historie sexuálního násilí. V minulosti byly pojmy sexuálního násilí a obtěžování vnímány zcela odlišným způsobem a jejich definice se postupem času mění. Ještě předtím, než došlo k institucionalizaci manželství, probíhalo obstarávání žen prostřednictvím únosů. V západní kultuře v předkřesťanském období bylo znásilnění prostředkem k tomu, jak si osvojit ženu bez potřeby námluv. V mnoha společnostech bylo trestem pro násilníka si znásilněnou ženu vzít za manželku, avšak pokud už byl ženatý, byl mu udělen trest smrti. Ve Starém zákoně bylo znásilnění chápáno jako „urážka na cti rodiny“.

Jak uvádí Kovář, „*jinak byla hodnocena žena ve městě – předpokládalo se, že mohla volat o pomoc, a pokud se jí pomoci nedostalo, znamenalo to, že souhlasila. Pak jí byla přisuzována stejná vina jako násilníkovi a oba byli ukamenováni. Pokud se znásilnění konalo jinde než ve městě, a ona o pomoc volat nemohla, nebyla na vině, protože se nemohla bránit.*“ (Kovář a kol., 2008, s. 11) Kovář dále popisuje, že ke změně postavení ženy ve společnosti došlo až s rozvojem křesťanství a důležitou roli sehrál tzv. *mariánský kult*, který souvisel s uctíváním Panny Marie. Až v pozdějším *anglickém zvykovém právu* dochází ke změně v pojetí znásilnění. Trestný čin znásilnění již byl určován třemi aspekty: použitím síly, nesouhlasem a pohlavním stykem. (Kovář a kol., 2008). V *Tereziánském zákoníku (1787)* se navíc trestá popravou i osoba, která by tomuto zločinu napomáhala. Trest smrti stětím a vpletení do kola žádá pro únosci a násilníkovi *Josefínský hrdelní řád (1787)*. *Císařský patent* z r. 1852 platný v zemích Koruny české uvádí zprznění (obdoba dnešní skutkové podstaty trestného činu pohlavního zneužívání), násilné smilstvo (obdoba dnešní skutkové podstaty trestného činu znásilnění) a další zločiny smilstva. (Kovář a kol., 2008)

Na pojetí znásilnění měly vliv názory anglického zákonodárce Lorda Matthewa Halea, a to jak v Evropě, tak po celém světě. Jedním z jeho názorů bylo, že *manžel nemůže být vinen za znásilnění vlastní ženy*. Tento názor se zdůvodňoval tím, že se manželka vzdala svému manželovi v manželské slibu, a přetrvával a byl obecně přijímán až do 20. století. V Československu např. došlo k této právní úpravě v r. 1950, kdy byl termín

násilné smilstvo (nezahrnující znásilnění manželky) nahrazen termínem *znásilnění*. (Kovář a kol., 2008)

V současné době probíhají změny v oblasti legislativy znásilnění. Znásilnění je upraveno trestním zákonem č. 40/2009 Sb., § 185 jako: „*Kdo jiného násilím nebo pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti.*“ V roce 2023 ministerstvo spravedlnosti předložilo vládě novelu trestního zákoníku na redefinici znásilnění. Ministerstvo doporučilo zvolit koncept *Ne znamená ne*. Novela pracuje s tím, že nesouhlas stačí projevit i gestem, pláčem nebo zaujetím obranné pozice. Zahrnuje i případy, kdy oběť není schopná z určitého důvodu projevit svou vůli: jedná se zejména duševní poruchu, spánek, silnou opilost, spoutání, silný ochromující stres a také příliš nízký nebo vysoký věk. Byla rovněž upravena věková hranice u dětí na dvanáct let. Před dovršením dvanáctého roku věku se považuje dítě za bezbranné a počítá se s tím, že za normální situace ještě není natolik vyzrálé, aby mohlo vyjádřit svůj nesouhlas. Novela zákona se inspirovala zahraniční trestní právní úpravou a vedle trestného činu *znásilnění* přidala nový trestný čin *sexuální útok*. Za sexuální útok budou považovány méně závažné sexuální praktiky. Za trestný čin znásilnění bude považována pouze soulož a jiný pohlavní styk provedený obdobným způsobem. Dle novely zákoníku by tedy mělo být upraveno znásilnění jako „*vykonání pohlavního styku proti seznatelné vůli oběti nebo zneužití bezbrannosti oběti k takovému činu.*“ (Řepka, 2023, online)

1.3 Formy sexuálního násilí

Sexuální násilí se vyskytuje v několika formách a zaleží na dané společnosti, jak sexuální násilí toleruje, nebo naopak trestá. Všechny trestné činy sexuálního charakteru najdeme v trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. v hlavě III:

- § 185 Znásilnění;
- § 186 Sexuální nátlak;
- § 187 Pohlavní zneužití;
- § 188 Soulož mezi příbuznými;
- § 189 Kuplířství;
- § 190 Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí;
- § 191 Šíření pornografie;
- § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií;

- § 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie;
- § 193a Účast na pornografickém představení;
- § 193b Navazování nedovolených kontaktů s dítětem. (Zákon č. 40/2009 Sb., 2009)

V této bakalářské práci se pozornost zaměřuje především na pojmy znásilnění, sexuální nátlak, sexuální zneužívání a sexuální napadení.

Znásilnění

Znásilnění je právně upraveno trestním zákoníkem č. 40/2009 Sb. § 185. Světová zdravotnická organizace (WHO) definuje znásilnění jako „*fyzicky nebo jiným způsobem vynucená penetrace (i nepatrná) vagíny nebo konečníku penisem, jinou částí těla nebo předmětem.*“ (World Health Organization, 2024, online) Znásilnění má různé formy, například pokus o znásilnění, znásilnění neznámým pachatelem nebo znásilnění mezi partnery. Znásilnění je ve společnosti považováno za druhý nejzávažnější čin, hned po vraždě. Anglosaský právní systém vymezuje dvě kategorie znásilnění. První kategorií je *znásilnění za přitěžujících okolností (aggravated rape)* – při tomto typu dochází k použití otevřeného násilí, například zbraní, nožem nebo bitím. Útok může provádět i více útočníků a důležitým faktorem u znásilnění za přitěžujících okolností je absence předchozího vztahu mezi obětí a útočníkem. Druhou kategorií, která existuje v anglosaském právním systému, je *prosté znásilnění (simple rape)*. V této kategorii se neobjevuje žádný z výše uvedených znaků. Nejde o situaci, kde by bylo otevřené násilí ani více útočníků. Nicméně i u této kategorie je klíčovým faktorem předchozí absence vztahu mezi útočníkem a obětí. (Lišková, 2002, online)

Znásilňování je závažným a komplexním problémem napříč společnostmi a má kořeny v různých oblastech. Jedním z nich může být moc a kontrola – znásilnění se vyznačuje kontrolou útočníka nad obětí, útočník má potřebu dominovat a ponižovat druhou osobu. Genderové stereotypy mohou být jedním z faktorů, jak je na znásilnění a celkově na sexuální násilí nahlíženo. Lišková k genderovým stereotypům dodává: „*Znásilnění může být chápáno jako extrémní vyjádření výsostně mužských kvalit, jak je postuluje naše společnost, tedy: agrese, síla, moc, tvrdost, dominance, soutěživost. Účinek je ještě zesílen oblastí, v níž při znásilnění působí – oblastí sexu.*“ (Lišková, 2002, online) Určitým faktorem bude i kulturní přesvědčení a normy, které jsou jednotlivými kulturami uznávané.

Sexuální nátlak

Sexuální nátlak popisuje trestní zákoník č. 40/2009 Sb., § 186 ve dvou formách. První formou je donucení pomocí násilí nebo pohrůzkou násilí k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování a k takovému chování je zneužita bezbrannost jiné osoby. Přinucení k pohlavnímu styku, k pohlavnímu sebeukájení nebo jinému srovnatelnému chování, při němž bylo využito postavení nebo vliv, je formou druhou. (Zákon č. 40/2009 Sb., 2009)

Sexuální zneužívání

Termín sexuální zneužívání se používá k popisování situací, kdy dochází ke zneužívání nezletilých dětí dospělou osobou. Definicí, která bývá pro sexuální zneužívání nejvíce přijímanou, vypracovala v roce 1992 zdravotní komise Rady Evropy – „*sexuální zneužívání je nepatřičné vystavení dítěte pohlavnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoli pohlavní dotýkání, styk nebo vykořisťování kýmkoli, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmkoli, kdo dítě zneužívá. Takovou osobou může být rodič, příbuzný, přítel, odborný či dobrovolný pracovník či cizí osoba.*“ (Zdravotní komise Rady Evropy, 1992)

Sexuální zneužívání může být prováděno pomocí dotyků, kdy dochází k přímému tělesnému kontaktu mezi dítětem a pachatelem. Tato forma zneužívání zahrnuje hlazení, dotýkání se pohlavních orgánů, tření o kůži dítěte a soulož. Existuje také bezdotyková forma sexuálního zneužívání. Jedná se zejména o *voyeurství*, kdy dochází k uspokojování pomocí pozorování druhé osoby, která je nucena k tomu, aby se svlékla nebo se sama dotýkala na intimních partiích. Dále jde o *exhibicionismus*, při němž se pachatel uspokojuje obnažováním svých intimních partií před dětmi – obnažování může být doprovázeno i masturbací. Při *verbálním zneužívání* pachatel sdílí s dítětem sexuální témata a popisuje různé sexuální aktivity. (Ševčíková, 2022, online)

Sexuální napadení

Definicí pro sexuální napadení uvádí Cameron a za sexuální napadení považuje „*fyzické napadení sexuální povahy namířené proti jiné osobě bez jejího souhlasu. Zahrnuje pokusy donutit oběť k sexuální aktivitě a také zahrnuje znásilnění a pokus o znásilnění. Absence*

fyzického odporu ze strany oběti se nepovažuje za souhlas.“ (Cameron et kol., 2011, s. 658)

Autorky Kutálková a Kobová popisují i další formy sexuálního násilí.

- Sexuální obtěžování
- Nežádoucí sexuální návrhy
- Nucení ke sňatku nebo soužití
- Sexuální zneužívání lidí s fyzickým nebo mentálním handicapem
- Znemožnění užívání antikoncepce nebo jiné ochrany před pohlavně přenosnými chorobami
- Nucení k interrupci
- Zasahování do sexuální integrity ženy (mrzačení ženských pohlavních genitálů)
- Sexuální vykořisťování
- Nucení k prostituci (Kutálková a Kobová, 2014)

1.4 Oběti sexuálního násilí

Čírtková popisuje, že mravnostní kriminalita zaujímá v ročních přehledech zločinnosti co do výskytu okrajové místo. (Čírtková, 2008) Tyto nízké počty jsou však způsobeny vysokou latencí u mravnostních trestných činů. Pro oběť je sexuální násilí velice traumatizující událost, neboť je narušena její osobní integrita a intimita, což zapříčiňuje neochotu tyto trestné činy oznamovat. (Kovář a kol., 2008)

Čírtková popsala příčiny malé ochoty obětí oznamovat znásilnění a další podoby sexuálních deliktů:

- Vztah oběti k pachateli – ve velké míře převažují případy, kdy oběť sexuálního násilí pachatele zná. Jedná se tak většinou o partnera, kolegy z práce, souseda, přátele. Případy, kdy útočí zcela cizí pachatel, jsou ve výrazné menšině.
- Problémy v dokazování – v případě znásilnění není snadné zajistit dostatek důkazního materiálu. Sexuální delikty jsou specifické i tím, že se odehrávají v ústraní. Oběť se tak stává jediným svědkem a je to tvrzení oběti proti tvrzení pachatele. Zde pak při odsouzení pachatele hraje roli důvěryhodnost oběti.
- Zátěž oběti plynoucí z trestního řízení – výsledky a znalecké vyšetřování mohou být pro oběť velice stresující, protože ji nutí znovu prožívat traumatickou událost. Oběti mají také obavy z toho, že se mohou znovu setkat s pachatelem a budou jim pokládány zraňující intimní otázky při veřejném líčení.

- Sekundární viktimizace a stigmatizace oběti – existuje několik mýtů o znásilnění, kvůli nimž může mít oběť obavy znásilnění ohlásit. Jako příklad jednoho z mýtů lze uvést *good and bad girls*, který říká, že slušná žena nemůže být znásilněna, jelikož vede řádný život a ten vylučuje rizikové situace. Oběť je kvůli těmto stále zakořeněným mýtům stigmatizována. Mohou však působit i další faktory, jako jsou například strach z reakce partnera nebo rodiny. (Čírtková, 2008)

Čírtková (2008) dále popisuje i hlavní následky viktimizace sexuálního násilí. Následky se projevují ve třech hlavních oblastech:

- Oblast psychosexuální – oběť má potíže se sexuálním a intimním chováním.
- Oblast emocionální – oběť zažívá problémy se sebevědomím a sebekoncepcí.
- Oblast sociálních vztahů – zahrnuje sociální, vztahové a pracovní oblasti.

1.5 Pachatelé sexuálního násilí

Dle Weisse je nejčastějším sexuálně motivovaným deliktem znásilnění, které páchají většinou muži bez sexuální deviace. Velkou část (pravděpodobně většinu) sexuálních deliktů typu pohlavního zneužití podle něj také páchají lidé nedelegantní. (Weiss, 2008)

Weiss (1995) také popisuje, že pro neparafilní jedince jsou typické především problémy v oblasti osobnostních rysů a vývojových faktorů podmiňujících jejich celkovou sociální maladaptaci (dysfunkčnost nukleární rodiny, obecná kriminalita, partnerská a profesionální maladaptace, defektuozita v interpersonálních vztazích). Pachatele sexuálně motivovaných deliktů lze dělit na deviantní a nedelegantní.

Weiss nedevidantní pachatele deliktů sexuálního charakteru dělí do několika skupin:

- Sociosexuálně a psychosexuálně nezralí muži – tito muži postrádají zvnitřnění společenských norem sexuálního chování a dopouští se deliktů různého charakteru – od sexuálního zneužívání až po sexuální agrese.
- Jedinci s psychopatickou strukturou osobnosti – pro tyto jedince jsou typickými rysy nezdrženlivost a emoční plochost.
- Muži, u nichž jde o situačně podmíněné delikty – např. vlivem alkoholu.
- Hypersexuální jedinci se sníženou volní kontrolou – u těchto jedinců převažují pudové složky nad erotickou komponentou sexuálního chování.
- Jedinci se sníženou schopností racionální kontroly sexuálního chování – to je podmíněno vrozeným nebo získaným defektem rozumových schopností a jde především o jedince mentálně retardované.
- Psychotici v relapsu duševní poruchy. (Weiss, 1985)

Weiss také uvádí, že „*u deviantních pachatelů sexuálních agresí vůči ženám se pak setkáváme především s patologickými sexuálními agresory. U patologické sexuální agresivity je sexuálního vzrušení a uspokojení dosahováno překonáváním odporu napadené anonymní ženy (objektu) a minimalizací její kooperace.*“ (Weiss, 2008, s. 90)

Pro prevenci v oblasti sexuálního násilí je důležitá edukace a osvěta o respektu, souhlasu a dodržování hranic. Edukace by měla rovněž zacílit i na dekonstrukci genderových stereotypů. Cílem by mělo být vytvoření takových kulturních vzorců, které by respektovaly osobní hranice a podněcovaly rovnost mezi pohlavími. Také by se mělo upustit od rigidně stanovených genderových rolí, což by mohlo přispět k celkovému poklesu sexuálně motivovaného násilí.

2 Sexuální obtěžování

Další část bakalářské práce je věnována přímo pojmu sexuálního obtěžování. Definice sexuálního obtěžování je hned několik, avšak jeho přesné určení je poměrně složité, jelikož záleží na subjektivním vnímání jednotlivých způsobů sexuálního chování. Dle výzkumu Křížkové a Uhde z roku 2005 se sexuálně podbarvené chování stává sexuálním obtěžováním, pokud je nechtěné a pokud je jedním z účastníků vnímáno jako obtěžující či dotěrné. (Křížíková a Uhde, 2005)

Autorky Kutálková a Kobová označují pojem sexuální obtěžování jako „*sexualizovaný čin, který je spáchaný proti nějaké osobě, která s ním nesouhlasila. Sexuální obtěžování je jedním z mnoha typů sexuálního násilí, konkrétně takové, které bývá nekontaktní – nemusí nutně zahrnovat tělesný kontakt. Souhlas je v klasifikaci činu sexuálního obtěžování a násilí klíčovým. Pokud jedinec neudělí svobodný souhlas, a to verbální nebo jakkoliv jinak zřejmý, jedná se právě o obtěžování či násilí.*“ (Kutálková, Kobová, 2014, s. 20)

Podle směrnice Evropského parlamentu je sexuální obtěžování „*jakákoliv forma nevyžádaného verbálního, neverbálního nebo fyzického jednání sexuální povahy, jehož cílem nebo důsledkem je zásah do důstojnosti člověka, obzvláště když vytváří zastrašující, nepřátelské, ponižující, pokořující nebo urážlivé prostředí.*“ (Směrnice Evropského parlamentu A Rady 2002/73/ES, 2002)

Antidiskriminační zákon č. 198/2009 Sb. (zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací) vymezuje sexuální obtěžování jako „*chování, které má sexuální povahu a jehož záměrem nebo důsledkem je snížení důstojnosti osoby a vytvoření zastrašujícího, nepřátelského, ponižujícího, pokořujícího nebo urážlivého prostředí, nebo které může být oprávněně vnímáno jako podmínka pro rozhodnutí ovlivňující výkon práv a povinností vyplývajících z právních vztahů.*“ (Zákon č. 198/2009 Sb., 2009)

Čtvrtou a poslední definici vybranou pro tuto bakalářskou práci nabízí Úřad pro rovnoměrné pracovní příležitosti Spojených států amerických (Equal Employment Opportunity Commission, EEOC): „*Nevítané sexuální návrhy, žádosti o sexuální laskavosti a jiné verbální nebo fyzické chování sexuální povahy představují sexuální obtěžování, pokud toto chování explicitně nebo implicitně ovlivňuje zaměstnání jednotlivce, bezdůvodně zasahuje do pracovního výkonu jednotlivce nebo vytváří zastrašování, nepřátelské nebo útočné pracovní prostředí.*“ (EEOC, 1997)

Sexuální obtěžování by se tedy dalo považovat za společenský problém, který postihuje velké množství lidí napříč společnostmi. Shrnutím všech předchozích definic lze říci, že se jedná o nežádoucí sexuální jednání, které může zahrnovat verbální obtěžování, nežádoucí pozornost, nevhodné dotazy nebo jiné formy chování narušující osobní prostor obtěžované osoby. Důležitým faktorem je nedostatek souhlasu ze strany oběti. Souhlas je jedním z klíčových prvků v jakékoli sexuální interakci. K žádným

sexuálním aktivitám by nemělo docházet bez předem vyjádřeného souhlasu od druhé osoby.

Sexualizované násilí

V případě sexualizovaného násilí jde o snahu získat, posílit nebo si dokázat svou převahu nad druhou osobou pomocí sexuality jako nástroje moci. Pod pojem sexualizovaného násilí spadá například sexuální nátlak, nevíтанá sexuální pozornost nebo vydírání se sexuálním podtextem. (Karlova univerzita, 2023, online) Psychodynamika sexuálního obtěžování zachovává mocenskou nerovnost mezi ženami a muži a tlačí tak ženy, aby i nadále plnily tradiční ženskou sexuální roli. Odmítnutí role oběti sexuálního obtěžování vyvolává agresi, okolí reaguje vytvářením nepřátelského prostředí a zvyšuje se tím pravděpodobnost, že se sexuální obtěžování bude opakovat.

2.1 Druhy sexuálního obtěžování

Sexuální obtěžování může být jednorázová záležitost nebo může přerůst v pravidelné a opakované útoky. Rozlišujeme hned několik forem sexuálního obtěžování. (Masarykova univerzita, 2022, online)

- Verbální – verbální sexuální obtěžování probíhá formou nemístných poznámek se sexuálním podtextem. Poznámky se týkají těla, oblékání nebo vystupování obtěžované osoby. Obtěžující osoba se také může dotazovat na intimní život, nebo naopak sdílet svůj intimní život, i přes nezájem obtěžované osoby. Za verbální obtěžování se také může považovat neopětované flirtování, nežádoucí sexuální návrhy a nevíтанé pozvánky na schůzky.
- Neverbální – neverbálním sexuálním obtěžováním se myslí zejména nemravná gesta, hvízdání, zírání.
- Fyzické – při tomto typu sexuálního obtěžování dochází k narušování fyzických hranic obtěžované osoby. Mezi nejběžnější typy tohoto druhu obtěžování patří osahávání a dotyky bez svolení obtěžované osoby. Dochází také k vynucování sexuálního chování za určitou protihodnotu. Vzniká zde sexuální nátlak, který může vyústit až ve znásilnění.
- Nenápadné obtěžování – v tomto případě se jedná o nevhodné pohledy, gesta a doteky, které nejsou na první pohled okolí zřejmé, ale pro obtěžovanou osobu jsou nepříjemné a ponižující.

- Kybersexuální obtěžování – jde o komunikaci v kyberprostoru, kdy obtěžované osobě chodí nežádoucí textové zprávy a nevhodné fotografie a videa se sexuálním podtextem.
- Sexuální obtěžování na pracovišti – vytváření nevhodných podmínek na pracovišti, jak ze strany zaměstnavatele, tak zaměstnance. Jedná se o nevhodné chování spojené se zaměstnáním.
- Pohlavní obtěžování – sexuální obtěžování nebo utlačování na základě pohlaví. (Masarykova univerzita, 2022, online)

2.2 Legislativní úprava sexuálního obtěžování v České republice

Sexuální obtěžování jako takové není v České republice přesně ukotveno v trestním právu. Trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) upravuje pouze sexuální nátlak § 186 v druhé části v hlavě III, kde jsou uvedeny trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Sexuální nátlak je definován v § 186 odstavci 1: *„Kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování, nebo kdo k takovému chování přiměje jiného zneužívaje jeho bezbrannosti.“* a v odstavci 2: *„Stejně bude potrestán pachatel, který přiměje jiného k pohlavnímu styku, k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování zneužívaje jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu.“* (Zákon č. 40/2009 Sb., 2009)

Mnoho forem sexuálního násilí není nijak trestně sankcionováno. Jednou z nich je právě sexuální obtěžování. Dle autorek Kutálkové a Kobové je mnoho těchto forem společností tolerováno, a proto se pak jednání, jako jsou například sexuální poznámky a narážky či nežádoucí tělesný kontakt, v naší společnosti považuje za zcela běžné a normální. (Kutálková, Kobová, 2014)

Téma sexuálního obtěžování je v naší společnosti poměrně kontroverzní a vzniká množství mýtů. Benedict uvádí jako příklady, že při sexuálním obtěžování si o to říkají ženy samy svým vyzývacím oblečením a jednáním, při znásilnění jde pouze o sex a jako omluva pro pachatele slouží alkohol. (Benedict, 2003)

2.3 Kampaně proti sexuálnímu obtěžování

Sexuální obtěžování není v naší společnosti často diskutovaným tématem, přestože ve světě existují kampaně, které se snaží problematice sexuálního obtěžování věnovat a zvyšovat o něm povědomí. Pro tuto bakalářskou práci jsou vybrány dvě kampaně, které jsou následně více přiblížené.

StandUp

Světově známá kosmetická značka L'Oréal Paris společně s výzkumnou společností Ipsos realizovala kampaň proti sexuálnímu obtěžování na veřejných místech, se kterým se setkávají denně ženy po celém světě. Zaměřila se zejména na obtěžování na ulici a považuje ho jako překážku v každodenním životě žen, která je připravuje o pocit bezpečí a vlastní sebeúctu. V České republice byl proveden průzkum na téma sexuálního obtěžování na veřejných místech. Průzkum se uskutečnil v únoru roku 2022 a byl realizován na vzorku 1019 osob. Výsledky průzkumu ukázaly, že 77 % českých žen zažilo obtěžování na veřejnosti, 65 % lidí v České republice bylo svědkem obtěžování a 86 % z nich tvrdí, že neexistuje žádné školení nebo návod, jak v takovém případě reagovat. (L'Oréal Paris, 2024, online)

Společnost L'Oréal Paris tak spustila společně s nevládní organizací Right To Be, která se zaměřuje na boj proti všem formám obtěžování, program *Stand Up Against Street Harassment*. Jedná se o program s metodou *5D*. Ta shrnuje pět jednoduchých a účinných nástrojů, jak zasáhnout v případě svědectví obtěžování na veřejnosti:

- Distract – zaskoč pachatele
- Delegate – zavolej pomoc
- Document – zdokumentuj
- Delay – získej čas
- Direct – přímo zakroč (L'Oréal Paris, 2024, online)

MeToo

MeToo je hnutí, které založila v roce 2006 aktivistka Tarana Burke na podporu obětí sexuálního obtěžování a sexuálního násilí. Hnutí nabralo na síle v roce 2017, kdy se začala objevovat veřejná obvinění vůči významným osobnostem a také se stal virálním hashtag #metoo, který probudil svět k závažnosti problému sexuálního násilí. Tento hashtag vyzývá osoby, které zažily sexuální obtěžování nebo násilí, aby tímto způsobem

veřejně sdělily své příběhy a vytvořily tak prostor pro diskusi o závažnosti a dopadech těchto problémů ve společnosti. #MeToo se stalo symbolem solidarity, podporujícím oběti a zdůrazňujícím potřebu změn ve vnímání, prevenci a postihování sexuálního obtěžování. (Metoomvmt, 2024, online)

2.4 Mýty o sexuálním obtěžování

Autorka Johanka Šebestová ve výzkumu z roku 2005, který se týkal genderu a rovných příležitostí, vypracovala několik mýtů, které souvisí se sexuálním obtěžováním. Celkově v tomto výzkumu popsala čtyři mýty.

- Sexuální obtěžování neexistuje, a pokud existuje, není to závažné – tento mýtus vychází ze skutečnosti, že sexuální obtěžování „není vidět“, neprojevuje se na veřejnosti, je „latentní“. Pokud se existence sexuálního obtěžování připustí, odůvodní se tím, že se nejedná o závažný problém, jelikož se vyskytuje jen velmi zřídka. Toto téma by se nemělo zlehčovat, neboť může zanechávat na oběti sexuálního násilí následky. Jak uvádí autorka: „*Při určité formě průběhu může mít totiž i sexuální obtěžování z hlediska kvality života jedince stejně závažný dopad na jeho další život jako těžký průběh, byť zřídka se vyskytujícího onemocnění.*“ (Šebestová, 2005, online, s. 15)
- Sexuální obtěžování je čistě osobní a subjektivní záležitost – sexuální obtěžování bývá ve společnosti považováno pouze za individuální problém. Tento jev není vnímán v sociálním pojetí, a už vůbec ne jako celospolečenský problém. Zatímco lidé většinou souhlasí s tím, že dané chování může být subjektivně chápáno jako nevhodné, stejný způsob myšlení se ale nemusí vztahovat na konkrétní osobu, která takto jedná. Ta může subjektivně brát své chování jako přiměřené a vhodné. Šebestová u tohoto mýtu uvádí, že zde vzniká otázka: „*Proč bývá ten, komu nevhodné, nepřiměřené, obtěžující apod. chování druhého vadí, druhými vnímán jako „přecitlivělý“, „divný“, „nedůtklivý“, „netýkavka“ apod. a proč je jimi ve svém důsledku hodnocen „přísněji“ než aktér onoho chování? Vynořuje se rovněž otázka: proč signál, že někdo vnímá určité chování jako nevhodné, jako obtěžující atd., není brán jako dostatečný impuls (legitimní důvod) pro to, aby aktér své chování změnil, respektive že by aktér měl své chování změnit, a dokonce, že by za toto nevhodné, nepřiměřené, obtěžující chování mohl či měl být přímo potrestán?*“ (Šebestová, 2005, online, s. 16)

- Sexuální obtěžování nelze definovat – tento mýtus má spojitost s mýtem předchozím. U tohoto mýtu bývá argumentováno tím, že se nedá přesně určit, co lze za sexuální obtěžování považovat. (Šebestová, 2005, online)
- Zneužitelnost právní definice sexuálního obtěžování – k mýtu zneužitelnosti se váže neochota řešit problematiku sexuálního obtěžování. Šebestová zde pokládá otázku: „*Proč se v případě sexuálního obtěžování více bojíme zneužití (je skutečně více reálné?) než toho, že závažné situace zůstanou nepotrestány, že viník může škodit dál, zatímco oběť může být do budoucna velice vážně (sociálně i jinak) poškozena?*“ (Šebestová, 2005, online, s. 17). Neznamená to, že by se sexuální obtěžování nemělo řešit. Veřejnost se mylně domnívá, že lze ze sexuálního obtěžování obvinít téměř kohokoliv. I těchto případech platí zásada *presumpce nevinny* a sexuální obtěžování musí být prokázáno. (Šebestová, 2005, online)

2.4 Výzkumy zaměřené na sexuální obtěžování

Zkušenost obyvatel ČR se sexuálním násilím a sexuálním obtěžováním

Tento výzkum zrealizovala organizace proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s., která se zabývá pomocí obětem násilí. Dle organizace se v posledních letech zvyšuje počet žen, které zažívají nejen sexuální násilí, ale i sexuální obtěžování. Jedním z motivů zkoumání této problematiky byla zvýšená poptávka klientů po službách organizace. Reprezentativní kvantitativní šetření probíhalo v srpnu roku 2021. Výzkum byl zaměřen na celou českou populaci starší 18 let a kladl si dvě základní otázky: jaké formy sexuálního násilí a obtěžování muži a ženy v České republice zažívají a jak v těchto situacích reagují. Vzorek respondentů byl sestaven tak, aby respektoval zásadní demografické kategorie rozložení české populace. Celkový počet respondentů byl 1000, z toho 512 žen a 488 mužů.

Mezi formy sexuálního násilí a obtěžování organizace zařadila:

- Znásilnění;
- osahávání, hlazení, doteky proti vůli dané osoby;
- verbální sexuální obtěžování (například – sexualizované pokřikování na ulici, nevyžádané vulgární výrazy...);
- nucení k nepříjemným sexuálním praktikám;
- nucení ke sledování pornografie;

- líbání proti vůli dané osoby;
- nevyžádané erotické či intimní fotografie nebo videa;
- výhrůžku zveřejněním či zveřejnění nebo jiné šíření intimních fotografií nebo videa dané osoby;
- voyeurství, exhibicionismus, sexuální sebeuspokojování na veřejnosti.

(ProFem, 2021, online)

Výsledky výzkumu ukázaly, že zkušenost alespoň s jednou formou sexuálního násilí nebo obtěžování má 54,5 % žen. Nejčastější je zažíváno verbální sexuální obtěžování – tuto formu označilo 32,8 % dotázaných žen. Ženy, které se staly obětí sexuálního obtěžování nebo násilí, zažily alespoň jedenkrát v průměru dva až tři typy obtěžování nebo násilí. Alespoň s jednou formou sexuálního násilí nebo sexuálního obtěžování se setkala 22,3 % mužů. U mužů je tomu stejně jako u žen a nejčastěji zažívanou formou je verbální sexuální obtěžování. Při porovnání však sexuální násilí a obtěžování zažívá výrazně méně mužů než žen. Mezi nejčastější reakce, jak se v těchto situacích dotázaní respondenti zachovají, uvádějí: *Nijak, nechal/a jsem to být*. Ženy tuto reakci uvedly ve 43 % a muži v 65 %. Verbální sexuální obtěžování žádným způsobem neřeší 60 % obětí. Při osahávání, hlazení či dotecích proti jejich vůli uvedlo 35,7 % respondentů, že reagují přímo na původce tohoto násilí a přimějí ho, aby od daného jednání upustil.

Organizace apeluje na to, že sexuální násilí a sexuální obtěžování nejsou okrajový problém české společnosti, ale týkají se značné části české populace. V případě žen je to více než polovina. Doporučením proFem je klást větší důraz na prevenci tohoto násilí a vytvoření sítě dostupné, efektivní, citlivé a kvalitní pomoci obětem. Odkazuje také na potřebu provedení dalších výzkumů, které by se zaměřily na to, proč většina obětí na zažitou situaci obvykle nijak nereaguje a proč se neobrací na dané instituce či organizace. (ProFem, 2021, online)

Sexuální násilí nebo obtěžování zažilo 39 % Čechů

Kvantitativní výzkum na reprezentativním vzorku populace ČR ve věku 18 a více let provedla organizace Persefona, z. s. Organizace Persefona, z. s. vznikla v roce 2007, zaměřuje se na zvyšování povědomí o všech aspektech problematiky domácího a sexuálního násilí a hledá způsoby jeho řešení. Výzkumu se zúčastnilo celkem 2088 respondentů. Cílovou skupinou byla česká populace starší 18 let. Sběr dat byl realizován

pomocí standardizovaného dotazníku a probíhal od března do dubna roku 2016. Výsledky výzkumu ukazují, že dva z pěti dospělých byli někdy obětí sexuálního obtěžování nebo násilí. Část výzkumu byla zaměřena na osobní zkušenosti s různými formami sexuálního obtěžování a násilí. Respondenti měli na výběr tyto možnosti:

- Nežádoucí zírání nebo lascivní pohledy;
- pokřikování, sexuální narážky, komentáře nebo vtipy a vzdušné polibky;
- dotěrné a nepříjemné otázky na sexuální život;
- nevhodné poznámky na postavu člověka či jeho sexuální život;
- slovní nebo písemné návrhy k sexu;
- nežádoucí dotyky, objetí a polibky;
- vynucování si rande;
- obscénní a oplzlé telefonáty, SMS a e-maily;
- exhibicionismus;
- znásilnění (Persefona, 2016, online).

Nejčastěji se respondenti setkali s nežádoucím zíráním nebo lascivními pohledy a pokřikováním, sexuálními narážkami, komentáři nebo vtipy a vzdušnými polibky, obě tyto formy označilo 15 % respondentů. Jednou z částí výzkumu byly oběti sexuálního násilí. Z výsledků vyplývá, že různými formami sexuálního násilí a obtěžování od známých i neznámých pachatelů jsou ženy ve věku od 18 do 34 let. Ve veřejnosti převládá představa, že pachatelem sexuálního násilí jsou muži ve středním věku od 36 do 55 let a jedná se o neznámé cizí osoby. Polovina dospělé české populace má pocit, že je dostatečně informována o možnostech prevence sexuálního násilí i o obraně proti němu. Jako hlavní zdroj informací uvádějí televizní publicistické a vzdělávací pořady. Ředitelka organizace dodává: „*Donucení k sexu v partnerství se nesmí jakkoliv omlouvat.*“ a „*Osoba, která byla ke styku násilím nebo výhrůžkami násilím donucena, by měla co nejdříve vyhledat odbornou pomoc nebo se alespoň informovat o možnostech pomoci.*“ (Persefona, 2016, online)

Výskyt sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě

Sociologický výzkum zpracovala pro Úřad vlády České republiky agentura Focus a tento výzkum byl realizován v rámci projektu *Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 až 2020*. Tématem výzkumu bylo sexuální obtěžování ve veřejné dopravě. Při vytváření výzkumu se zohledňovaly výsledky

projektů, které se také zabývaly tématem sexuálního obtěžování. Jedním z těchto projektů byl výzkum Agentury EU pro základní práva *Violence against women: an EU-wide survey*, který byl realizován v roce 2014 ve 28 zemích v rámci celé Evropské unie. V České republice uvedlo 51 % žen starších 15 let, že se za svůj život alespoň jednou setkaly se sexuálním obtěžováním. Zároveň 66 % žen uvedlo, že se vyhnulo nějakému veřejnému místu ze strachu z fyzického nebo sexuálního napadení. Jednalo se o nejvyšší hodnoty v rámci celé Evropské unie.

Samotné šetření probíhalo od 20. dubna do 14. května 2021. Výběrový soubor byl reprezentativní pro populaci ČR. Celkem se výzkumu zúčastnilo 1009 respondentů, z toho bylo 566 žen a 443 mužů. Dotázaným respondentům byla představena sada nevhodných typů chování ve veřejné dopravě a měli ohodnotit míru nevhodnosti daného chování a určit, zda je pro ně dané chování sexuálním obtěžováním, nebo je toto chování pouze nevhodné, ale nejedná se přímo o sexuální obtěžování. Z předložených možností považují dotázaní respondenti jako sexuálně obtěžující jednoznačně *pokoušení se o sexuální styk nátlakem a vynucení sexu výhrůzkami nebo silou*, přičemž takto odpovědělo 97 % dotázaných. Z dalších typů je to pak vynucení ukojení rukou nebo jinou částí těla (94 %), nevíтанé pokusy o hlazení, líbání a fyzické sblížení (93 %). O trochu méně častěji dotázaní respondenti takto označují další projevy, jako je sebeukájení na veřejnosti (85 %), nevhodné, obtěžující poznámky či návrhy se sexuálním podtextem (80 %), exhibicionismus (78 %), dotěrné a nepříjemné otázky na sexuální život (72 %) či sexuálně podbarvené pohyby či gesta (70 %). Názory mužů a žen se výrazně neliší. (Úřad vlády ČR, online, 2021) Přibližně jedna čtvrtina respondentů (24 %) se domnívá, že sexuální obtěžování je ve veřejné dopravě častým jevem, téměř polovina (47 %) vnímá tento jev jako občasný, dalších 17 % si myslí, že se sexuální obtěžování objevuje ojediněle, a zbylých 12 % se nedokáže rozhodnout. O častém výskytu sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě jsou spíše přesvědčeny ženy (33 %), lidé ve věku 15–34 let (33 %) a lidé, kteří sami mají zkušenost se sexuálním obtěžováním v dopravě, znají někoho takového ze svého okolí či byli takové situaci svědkem (48 %). (Úřad vlády ČR, 2021, online)

S ohledem na sexuální obtěžování se necítí ve veřejné dopravě bezpečně 18 % dotázaných respondentů. Objektem sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě se stalo 24 % respondentů a 25 % uvedlo, že zná někoho, kdo se stal objektem sexuálního obtěžování. Polovina dotázaných zaznamenala *nežádoucí zírání nebo lascivní pohledy*

a bezdůvodné vstupování do intimní zóny a druhým nejvíce uváděným typem jednání bylo pokřikování, narážky či vysílání vzdušných polibků. Výrazná většina dotázaných se domnívá, že obětmi sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě jsou spíše ženy – takto jich odpovědělo 97 %. Sexuální obtěžování ve veřejné dopravě považuje za problém, který by se měl řešit, 72 % respondentů. Jako prevence proti sexuálnímu obtěžování ve veřejné dopravě by dle názoru dotázaných respondentů mohla sloužit nouzová tlačítka s možností přivolání obsluhy, větší zapojení složek Policie ČR, zavedení systému prevence formou školení řidičů/řidiček/průvodčích ve schopnosti řešit podobné události profesionálním způsobem a zvýšení počtu zaměstnanců, kteří by měli na starosti bezpečnost cestujících. (Úřad vlády ČR, 2021, online)

Sexuální obtěžování ve veřejné dopravě je poměrně rozsáhlým problémem, který každý den ovlivňuje mnoho lidí. Tyto situace vyvolávají obavy o bezpečnost při cestování veřejnou dopravou a cestující často nevědí, jak v daných situacích reagovat. Je proto důležité, aby se společnost tímto problémem zabývala a zajistila bezpečné prostředí pro cestování veřejnou dopravou všem cestujícím.

3 Genderové aspekty násilí

Tato kapitola více rozebere souvislost mezi sexuálním násilím a genderem. Na úvod je popsáno genderově podmíněné násilí, následně genderová nespravedlnost, aspekt symbolické moci ve vztahu k sexuálnímu obtěžování. Okrajově jsou zde zmíněny i genderové stereotypy.

Genderově podmíněné násilí

U genderově podmíněného násilí se jedná o veškeré akty fyzických, psychických, ekonomických a sexuálních nebo dalších forem násilí, které jsou podmíněny pohlavím. Tento druh obtěžování reflektuje organizaci společnosti na základě genderových principů. Genderové uspořádání vede z rozdělení lidí, věcí, aktivit, hodnot a dalších aspektů do dvou skupin – mužské a ženské. V mnoha oblastech je přitom často považována maskulinita za nadřazenou, což vytváří nerovnováhu a podporuje stereotypy o převaze určitých genderových rolí. (Karlova univerzita, 2023, online)

3.1 Genderová nespravedlnost

Poslední kapitola teoretické části bakalářské práce se zabývá tématem genderu. Přes hlášené demokratické principy, které by měly zajišťovat rovná práva a spravedlivé životní

podmínky všem jedincům, jsme v současných západních společnostech stále svědky nerovnoprávného zacházení s muži a ženami ve smyslu diskriminace na základě pohlaví. (Uhde, 2006) Nejvíce ohroženou skupinou jsou ženy jiné než bílé rasy, svobodné matky a ženy z nižších tříd. Genderové struktury nejsou charakteristiky definující jedince, ale materiální sociální fakta, k nimž se každý jedinec musí vztahovat a jimiž se musí zabývat. (Uhde, 2006) Gender pak není identitou jedince, ale představuje vazbu mezi institucionálními podmínkami a individuálními životními šancemi. Roli ve statusovém postavení ženy ve společnosti také hrají faktory, jako je socializace, kultura či tělesné zkušenosti, a může se tak stát, že žena bude mít lepší statusové postavení než muž.

Genderové bariéry ve společnosti nelze jednoznačně určit pouze v jedné dané oblasti, jelikož se navzájem podporují. „*Genderově kódované nerovnosti ve společnosti lze identifikovat v různých společenských sférách, které jsou řízeny odlišnými principy, zároveň se ale navzájem ovlivňují a spoluurčují postavení žen ve společnosti.*“ (Uhde, 2006).

Dle definice Nancy Fraser je gender bivalentní kategorie, která v sobě spojuje právě nespravedlnosti zakotvené v ekonomické struktuře společnosti a nespravedlnosti dané kulturně a zakořeněné v institucionalizovaných vzorcích hodnocení. „*Gender – ani pouhá třída, ani jednoduše statusová skupina – je hybridní kategorie zakotvená zároveň v ekonomické struktuře i ve společenské statusové hierarchii. Nespravedlnost ve věcech genderu lze proto pochopit a řešit jen tehdy, jestliže se zvažuje jak otázka rozdělování, tak i otázka uznání.*“ (Fraser, Honneth, 2004)

3.2 Symbolická moc ve vztahu k sexuálnímu obtěžování

Jak uvádí ve svém výzkumu Křížiková s Uhde, v případech sexuálního obtěžování se nejedná pouze o problém mezi jednotlivci, ale jde o projev patriarchálního systému, který ženy udržuje v podřízené roli. Tento systém je spojen s obecnými společenskými hodnotami a očekáváními týkajícími se genderových rolí v dané společnosti. (Křížiková a Uhde, 2005, online)

Autorky dále popisují aspekty symbolické moci ve vztahu k sexuálnímu obtěžování tak, že „*sexuální obtěžování narušuje integritu jedince a představuje proto jednu z forem kulturního zneuznání žen jako plnohodnotných členů společnosti. Jeho výskyt je do značné míry umožňován androcentrickými kulturními vzorci, které muži*

přisuzují aktivní dobytelskou roli a ženě pasivní roli objektu touhy.“ (Křížková a Uhde, 2005, online, s. 31)

Pokud budeme podle Křížkové a Uhde přistupovat k analýze sexuálního obtěžování z hlediska uplatnění moci, měli bychom si uvědomit, že nejde jen o uplatnění moci, která vyplývá z postavení v organizační hierarchii, ale naopak o to, že organizační hierarchie odráží genderové stereotypy určité společnosti a je zachována oběma pohlavími. (Křížková a Uhde, 2005, online)

Zajímavým pojmem je *sexuální socializace*, kterou popisuje Lišková. Sexuální socializace má velký vliv na to, jak vnímáme sexuální vztahy mezi muži a ženami. Je zde několik aspektů, které ovlivňují naše chování a postoje v rámci sexuálních vztahů. Muži jsou často pod tlakem společnosti a od dětství jsou vedeni k tomu, aby oddělovali sexuální projevy od svých emocionálních potřeb, jako je láska, cit a vášně, a prokázali tak svou mužnost a sexuální výkonnost. Lišková zde parafrázuje Freuda: *„Muži mají kastraci pocity z žen, které se dožadují (nejen) sexuální rovnosti.“* (Lišková, 2002, online)

Dalším aspektem může být fakt, že jsou ženy vnímány jako sexuální objekty. V historii byly ženy brány pouze jako předměty a sexuální objekty. U mužů se kladl důraz na počet sexuálních partnerek a ženy se tak v očích mužů mohly jevit pouze jako „trofeje“. Lišková ještě dodává: *„Očekávání spojená s konceptem mužnosti ve smyslu chlapáckosti jsou pro reálné muže často břemenem, ať už jim musí projevovali v rovině sexuální výkonnosti, nebo v usilování o významné postavení ve veřejné sféře, ve sféře mužů. I pro ženy však je takto chápaná mužnost nebezpečná.“* (Lišková, 2002, online)

K genderovým stereotypům uvádí Bourdieu: *„Zkušenost sexuálně uspořádaného společenského řádu spolu s výslovnými připomínkami ze strany rodičů, profesorů i spolužáků – kteří všichni získali své principy vidění na základě podobné zkušenosti světa – vede dívky zkrátka k tomu, že si ve formě neuvědomovaných schémat vnímání a hodnocení osvojují principy dominantního vidění, takže jim sociální řád, takový jaký je, připadá normální nebo dokonce přirozený, a tím, že odmítají obory či povolání, tak jako tak pro ně nepřijatelné, a obracejí se k těm, k nimž jsou tak jako tak předurčeny.“* (Bourdieu, 2000, s. 86)

Je důležité, aby se v naší společnosti otvírala témata genderových stereotypů. Genderové stereotypy mohou v naší společnosti stále udržovat a reprodukovat nerovnost mezi pohlavími. Mohou například vznikat nerovnoprávné vztahy, v nichž je očekáváno,

že žena bude submisivní a muž dominantní. Změnou genderových stereotypů by se mohlo docílit většího respektu, rovnosti a toleranci mezi jednotlivými pohlavími.

4 Výzkumné šetření: Pohled české populace na sexuální obtěžování

Empirická část této bakalářské práce se zabývá pohledem české populace na sexuální obtěžování. Pro tuto práci je zvolen kvantitativní přístup, který, jak uvádí (Chrásková, 2016), je charakteristický pro zkoumání velké skupiny lidí, s cílem vysvětlení daného jevu, míry výskytu zkoumaného jevu a ověřování platnosti vytvořených hypotéz. Typickým rysem kvantitativního výzkumu je možnost získané výsledky zobecnit.

Výběr tématu měl několik důvodů. Prvním důvodem je, že sexuální obtěžování v české populaci zůstává jako téma stále poměrně neprobírané. Společností dosud není dané, které typy sexuálního chování už nejsou morálně přijatelné, a to i přesto, že se s ním denně setkává mnoho žen. Dále mělo být prostřednictvím výzkumného šetření zjištěno, v jakém poměru se sexuální obtěžování objevuje u mužů a žen jakožto u obětí obtěžování tohoto druhu.

4.1 Výzkumný problém

Výzkumný problém této bakalářské práce je zjistit pohled české populace na sexuální obtěžování a násilí.

4.2 Cíl a stanovení hypotéz

Cílem výzkumného šetření je zjistit, jak česká populace nahlíží na sexuální obtěžování, jaké formy sexuálně motivovaného obtěžování se ve společnosti objevují nejčastěji a také zda jsou sexuálním násilím více ohroženi muži, nebo ženy.

Pro tuto bakalářskou práci jsou stanoveny celkem čtyři hypotézy, které jsou podloženy jinými výzkumy.

H1: Alespoň 10 % dotázaných respondentů nepovažuje pokřikování, sexuálně podbarvené narážky a komentáře za chování, která by zanechávala na oběti újmu

Hypotéza vychází z reprezentativního sociologického výzkumu organizace Persefona, z. s. Tento výzkum byl zaměřen na sexuální násilí v České republice a probíhal od března do dubna v roce 2016. Výzkumu se zúčastnilo 2088 respondentů a respondentek, kteří byli dotazováni na základě metody kvótního výběru. Jak ukázaly výsledky výzkumu, 14 % české populace se domnívá, že pokřikování, vzdušné polibky, sexuálně dvojsmyslné narážky, komentáře nebo vtipy nezpůsobují obětem vůbec žádnou újmu. (Persefona, 2016, online)

H2: Více než 20 % respondentů považuje nežádoucí dotyky, objetí, polibky apod. za jednání, které by mělo být trestně stíhané

V této hypotéze opět vycházím z výzkumu organizace Persefona, z. s. Dle výzkumu 26 % dotázaných odpovědělo, že by tato forma sexuálního obtěžování měla být trestně stíhatelná. (Persefona, 2016, online)

H3: Přes 50 % dotázaných respondentů považuje ženy za skupinu více ohroženou sexuálním násilím

Z výzkumu Persefona, z. s. také vyplývá, že skupinou nejvíce ohroženou sexuálním násilím jsou ženy od 18 do 34 let. (Persefona, 2016, online)

H4: Více než polovina respondentů považuje verbální obtěžování za nejčastější formu sexuálního obtěžování

Tato skutečnost vychází z výzkumu, který byl realizován v roce 2021 organizací proFem o.p.s. pomocí metody CAWI, což je dotazování přes webové rozhraní. Výzkumu se zúčastnilo 1000 respondentů a respondentek. Cílem toho výzkumu bylo zjistit, jaké mají ženy zkušenosti se sexuálním obtěžováním a násilím. Výsledky daného výzkumu ukázaly, že nejčastější formou sexuálního obtěžování je obtěžování verbální a setkal se s ním 32,8 % žen. (ProFem, 2021, online)

Metodologie sběru dat

Pro sběr dat byl použit anonymní polostrukturovaný dotazník, který byl respondentům poskytnut v online formě. Dotazník obsahoval 18 otázek, z toho 11 bylo uzavřených, 5 polouzavřených a 3 otevřené. Některé z otázek byly nepovinné, protože se s danými situacemi respondenti nemuseli setkat. V první části dotazníku byli respondenti dotazováni na demografické otázky, jako je pohlaví, věk a status. Dvě otázky byly zaměřeny na genderové rozdíly sexuálního násilí. Zbýlá část dotazníku už se zabývala problematikou sexuálního obtěžování a respondenti v ní byli dotazováni, se kterými formami sexuálního obtěžování se setkali, co považují za sexuální obtěžování a které formy by měly být trestně stíhatelné. Další otázky byly zaměřené na oběti tohoto obtěžování a poslední otázky se dotazovaly, zda by mělo být téma sexuálního obtěžování v naší společnosti více diskutované. Pro co největší dosah a diferenciaci mezi respondenty byl dotazník umístěn na sociální sítě Instagram a Facebook. Zároveň byl

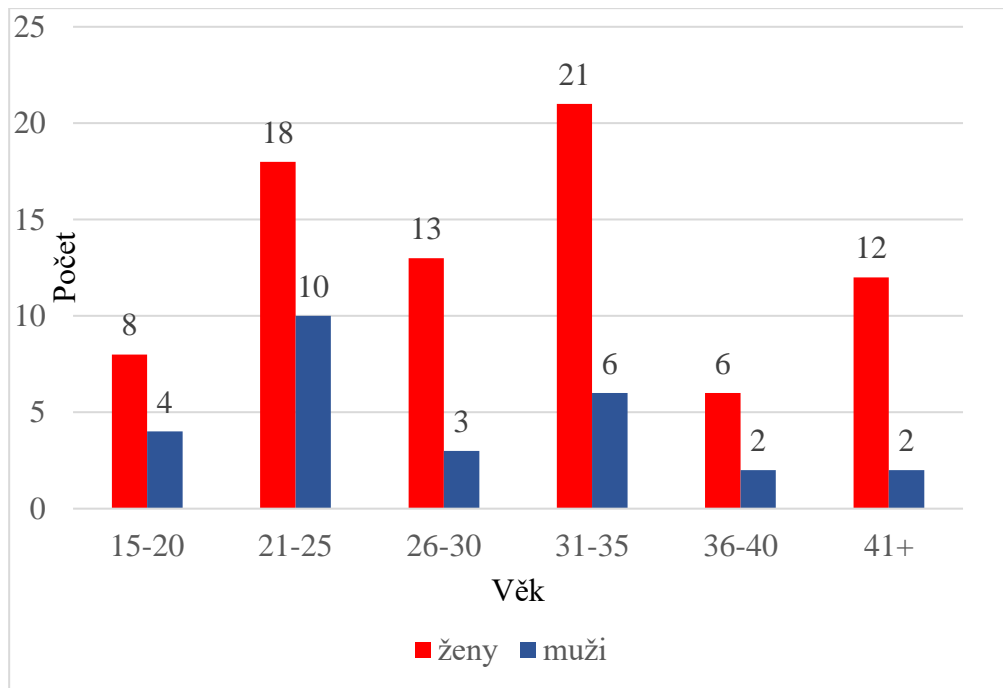
rozeslán e-mailem v zákaznickém servisu České spořitelny a.s., rodinným příslušníkům a přátelům. Sběr dat probíhal od 1. 2. 2024 do 1. 3. 2024.

Cílem bylo získat názor celé české populace různých věkových skupin. Výzkumným vzorkem pro tuto práci jsou muži a ženy od 15 do 60 let.

4.3 Shrnutí a interpretace výsledků výzkumného šetření

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo oslovit co největší počet respondentů z různých věkových skupin, aby bylo možné získat reprezentativní vzorek české populace. V této části bakalářské práce jsou porovnány jednotlivé hypotézy s otázkami z dotazníku. Otázky výzkumného šetření reflektují jednotlivé sekce teoretické části bakalářské práce a předkládají, jak respondenti vnímají sexuální obtěžování a genderové rozdíly v sexuálním násilí. Dotazník vyplnilo celkem 105 respondentů a 2 dotazníky musely být odstraněny z důvodu jejich neúplného vyplnění. Některé výsledky z výzkumného šetření jsou pro větší přehlednost znázorněny tabulkami.

První část dotazníku je věnována stručným instrukcím, jak dotazník vyplňovat. Uvedeny jsou zde také informace o tom, k čemu dotazník slouží, jakého tématu se týká a jak bude s výsledky dále nakládáno. V neposlední řadě je respondent upozorněn, že vyplnění dotazníku je zcela dobrovolné a anonymní. Otázky č. 1 až 3 se dotazují na demografické údaje a status respondentů. Otázka č. 1 zjišťuje pohlaví respondentů. Dotazník vyplnilo 78 žen a 27 mužů. Ženy jsou tomuto tématu více otevřené a tento dotazník vyplnily raději. Převaha žen může být způsobena i rozesláním dotazníku do zákaznického servisu České spořitelny a.s., jelikož zde pracují převážně ženy. Druhá otázka výzkumného šetření je zaměřena na zjištění věkového rozložení dotázaných respondentů. Věkové rozhraní respondentů je od 18 do 59 let. Toto poměrně široké spektrum věkových skupin poskytuje komplexní a reprezentativní pohled na danou problematiku. Největší zastoupení mají respondenti ve věku 22 a 33 let. Otázka č. 3 se zabývá zjištěním statusu respondentů. Respondenti mají na výběr ze tří možností – student, zaměstnaný, či nezaměstnaný. Tato informace je důležitá k porozumění sociodemografické struktuře vzorku dotázaných respondentů. Zaměstnaných je 79 dotázaných respondentů, studentů je 25 a pouze jeden uvádí, že je nezaměstnaný. V grafu níže je interpretován výzkumný vzorek a je zde vidět věkové rozložení mezi muži a ženami.

Graf č.1 - výzkumný vzorek

Další dvě otázky jsou zaměřeny na zkušenosti se sexuálním obtěžováním. Otázka č. 4 se respondentů ptá, zda byli někdy svědky sexuálního obtěžování. Odpovědi u této otázky jsou poměrně vyrovnané, neboť 56 dotázaných odpovídá, že se nikdy nestali svědky tohoto typu obtěžování, a zbylých 49 uvádí, že byli svědkem. Otázka č. 5 se zabývá tím, zdali mají respondenti nějaké osobní zkušenosti se sexuálním obtěžováním. U této otázky jsou odpovědi rovněž vyvážené, jelikož 47 respondentů se setkalo se sexuálním obtěžováním, 45 nemá žádné zkušenosti a 13 si nevzpomíná.

Hypotéza č. 3, která zní **H3: Přes 50 % dotázaných respondentů považuje ženy za skupinu více ohroženou sexuálním násilím je přijata**, jelikož výzkumným šetřením je zjištěno, že dokonce 98 ze 105 dotázaných považuje ženy za více ohroženou skupinu sexuálního obtěžování, 7 z nich se domnívá, že jsou muži i ženy ohroženy stejně, ale nikdo nepovažuje muže za více ohroženou skupinu. Z výsledků výzkumného šetření také vyplývá, že se sexuálním obtěžováním se setkalo 41 žen a 6 mužů. V tabulkách níže jsou znázorněny osobní zkušenosti se sexuálním obtěžováním u obou pohlaví.

Tabulka č. 1 – osobní zkušenost se sexuálním obtěžováním (ženy)

Věkové rozmezí	Počet	Procenta
15–20	7	8,9 %
21–25	7	8,9 %
26–30	7	8,9 %
31–35	13	16,6 %
36–40	4	5,1 %
41 a více	3	3,9 %

Tabulka č. 2 - osobní zkušenost se sexuálním obtěžováním (muži)

Věkové rozmezí	Počet	Procenta
15–20	1	3,7 %
21–25	3	11,1 %
31–35	2	7,4 %

*věkové kategorie 26-30, 36-40, 41 a více let nebyly u mužského pohlaví zastoupeny

Následující část dotazníku je věnována podrobnějšímu zkoumání problematiky sexuálního obtěžování. Na nejvíce ohroženou věkovou skupinu sexuálního obtěžování se táže otázka č. 7. Jako nejvíce ohrožená věková skupina se podle odpovědí respondentů ukazuje skupina od 15 do 25 let. Druhá nejvíce označovaná je věková skupina od 25 do 40 let. Otázka č. 8 je první otázkou otevřenou a nepovinnou. Týká se místa střetnutí se sexuálním obtěžováním, a jelikož ne všichni dotazovaní respondenti tuto zkušenost mají, je tato otázka nepovinná. Tím, že je tato otázka otevřená, jsou výsledky různorodé. Následující tabulka uvádí nejčastější odpovědi.

Tabulka č. 3 – místo střetnutí se sexuálními obtěžováními

Místo střetnutí	Četnost	Procenta
Bar, diskotéka, klub, party	17	16,9 %
Ulice, park, veřejné prostranství	16	15,2 %
Škola	6	5,7 %
Veřejná doprava, vlak	5	4,7 %
Práce	5	4,7 %
Internet, média, SMS	4	3,8 %
Rodina	2	1,9 %
Fitness centra	2	1,9 %

Mezi nejčastější odpovědi se řadí místa, kde se ve velké míře konzumuje alkohol. Patří sem zejména bary, kluby diskotéky, party a festivaly. Druhým nejvíce uváděným místem jsou ulice, veřejná prostranství a parky. Dále respondenti uvádějí místa, jako je škola, práce, veřejná doprava, rodinné prostředí a fitness centra.

Jak ukázal výzkum společnosti L'Oréal Paris z roku 2022, který je více rozebírán v teoretické části této práce, 86 % lidí v České republice, kteří se stali svědky sexuálního obtěžování, tvrdí, že neexistuje žádné školení nebo návod, jak v těchto situacích reagovat. (L'Oréal Paris, 2024, online)

Na tuto problematiku se dotazují následující dvě otázky. První z nich zní: „Věděli jste, jak v dané situaci reagovat?“ Výsledky výzkumného šetření pro tuto bakalářskou práci se poněkud liší od výsledků výše zmíněného výzkumu. 49 % dotázaných respondentů odpovídá, že věděli, jak v dané situaci reagovat, a 51 % nevědělo, jak zareagovat. Hned na to navazuje další otázka, která je opět otevřená a dává respondentům možnost napsat, jak v dané situaci reagovali. Pro lepší interpretaci jsou níže uvedeny příklady některých odpovědí.

- „Ztuhla jsem a nebyla schopna ničeho, později jsem odešla do jiného vagonu mezi lidi.“

- „Většinou jen mlčení, záleží na dané formě obtěžování, občas nějaké křiknutí nebo odtáhnutí dané osoby a ujasnění nezájmu.“
- „Útočnicka jsem odstrčila, vyjádřila jsem nesouhlas s jeho chováním, požádala ho, ať už to nikdy nedělá a odešla jsem.“
- „Poprosila jsem daného člověka, aby svého chování zanechal, jelikož dále ve svém jednání pokračoval, stěžovala jsem si vedoucímu...V MHD se mě zastal můj přítel.“
- „Párkrát jsem se setkala s muži, co si to dělali v křoví a koukali u toho na mě. Odešla jsem.“
- „Odchod z práce – výpověď.“
- „Nijak, nebyla jsem toho schopna, byla jsem malá.“
- „Odešla jsem, ignorovala jsem daného člověka, poprosila kamarády o pomoc.“
- „Bohužel nijak, byla jsem tak zaskočená, že jsem nebyla schopna v tu chvíli reagovat.“
- „Bylo to uvnitř v plné restauraci, ve večerních hodinách se z toho stal bar. Nechtěla jsem dělat povyk, tak jsem si jen zalezla do rohu ke kolegům z práce a poprosila je o případnou pomoc.“
- „Byla bych v klidu, aby mi útočnick co nejméně ublížil a snažila bych se najít pomoc očima a potom křičet o pomoc.“

Mezi nejčastější způsoby reakce uvádějí respondenti ignorování nebo rezignaci, takto odpovídá 15 dotázaných. Dalších 10 uvádí, že se pokusili o útěk nebo odstrčení obtěžující osoby. Slovní domluvu nebo ohrazení uvádí jako reakci na sexuální obtěžování 17 respondentů. Nahlášení tohoto jednání na Policii České republiky sděluje pouze jeden z nich.

Ze stanoveného cíle této bakalářské práce vyplývá potřeba prostřednictvím výzkumného šetření zjistit, jak členové české populace chápou a vnímají sexuální obtěžování. Cílem je *hlouběji* pochopit pohled společnosti na tuto problematiku a identifikovat, jaké formy chování jsou považovány za sexuální obtěžování v očích jednotlivců. Jaké formy chování považují dotázaní respondenti za sexuálně obtěžující, řeší otázka č. 11. Na výběr mají respondenti z devíti možností *a* mohou zaškrtnout ty formy chování, které oni považují za sexuálně obtěžující. Mají možnost vybrat více odpovědí. Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že vzorek dotázaných respondentů řadí nejčastěji mezi formy chování, které chápe jako sexuálně obtěžující, doteky,

osahávání, tření, objímání – tuto formu zaškrtilo 101 ze 105 dotázaných. Jako druhou nejčastější formu označují respondenti uspokojování nad jejich osobou na veřejnosti, kdy takto odpovědělo 99 z nich. Pro lepší interpretaci jsou všechny formy, které dotázaní respondenti označují za obtěžující, seřazeny v tabulce níže.

Tabulka č. 4 – sexuální obtěžující formy

Formy chování	Četnost	Procenta
Doteky, osahávání, tření, objímání	101	96,2 %
Uspokojování nad Vaší osobou na veřejnosti	99	94,3 %
Pokus o znásilnění	98	93,3 %
Přímé sexuální návrhy	94	89,5 %
Nevyžádané fotografie a videa	91	86,6 %
Pokřikování se sexuálním podtextem	84	80 %
SMS a e-maily se sexuální tematikou	81	77,1 %
Nevhodné komentáře o Vašem těle	66	62,9 %
Nevhodná gesta a pohledy	47	49,4 %

Čtvrté hypotézy **H4: Více než polovina respondentů považuje verbální obtěžování za nejčastější formu sexuálního obtěžování** se týká otázka č. 12, která zní: „Která forma sexuálního obtěžování je podle Vás nejčastější?“ 54 z 105 dotázaných respondentů v ní označuje jako nejčastější formu sexuálního obtěžování, která se ve společnosti vyskytuje, *pokřikování se sexuálním podtextem*. To **přijímá** hypotézu č. 4, že více než polovina vzorku respondentů považuje verbální obtěžování za nejčastější. Druhou nejčastější označovanou formou jsou *nevyžádané fotografie a videa se sexuální tematikou*, ty označuje 48 z respondentů, a hned vzápětí jsou *doteky, osahávání, tření, objímání* se 40 odpověďmi.

Otázka č. 13 „Který z těchto typů sexuálního obtěžování měl být podle Vás trestně stíhán?“ řeší hypotézu **H2: Více než 20 % respondentů označuje nežádoucí dotyky, objetí, polibky apod. za jednání, které by mělo být trestně stíhané**. Tato hypotéza je také **přijata**. Dokonce 68,6 % respondentů je toho názoru, že činnosti jako *doteky,*

osahávání, tření a objímání by měly být zařazeny mezi trestně stíhané činy. Nejčastější odpovědi respondentů naznačují, že formy sexuálního obtěžování, jež by měly být trestně stíhané, zahrnují *nucení k nepříjemným sexuálním praktikám a uspokojování nad danou osobou na veřejnosti*. Toto stanovisko sdílelo 90 dotázaných respondentů v případě obou forem sexuálního obtěžování. V následující tabulce jsou prezentovány možnosti, které měli respondenti k dispozici pro svůj výběr, a rovněž dané formy chování, které označují, že by měly být trestně stíhatelné.

Tabulka č. 5 – trestně stíhatelné formy

Trestně stíhatelné formy	Četnost	Procenta
Nucení k nepříjemným sexuálním praktikám	90	85,7 %
Uspokojování nad Vaší osobou na veřejnosti	90	85,7 %
Doteky, osahávání, tření, objímání	72	68,6 %
Nevyžádané fotografie a videa	52	49,5 %
Přímé sexuální návrhy	40	38,1 %
SMS a emaily se sexuální tematikou	40	38,1 %
Pokřikování se sexuálním podtextem	9	8,6 %
Nevhodná gesta a pohledy	5	4,8 %

Otázky č. 14 a 15 jsou zaměřeny na *viktimmnost* neboli disponovanost daných osob stát se obětí daného činu, v tomto případě sexuálního obtěžování. Otázka č. 14 se zaměřuje na to, zda respondenti berou oblečení obtěžované osoby jako faktor, který může mít vliv na situace spojené se sexuálním obtěžováním. Dle názoru 68 dotázaných může styl oblečení obtěžované osoby hrát roli v sexuálním obtěžování, zbylých 37 tento názor nezastává. Druhá otázka zaměřená na oběti sexuálního obtěžování si s výsledky stojí obdobně. Otázka se zabývá tím, zda chování oběti sexuálního obtěžování může mít vliv na následné jednání obtěžující osoby. 60 ze 105 dotázaných respondentů se domnívá, že chování obtěžované osoby může být příčinou sexuálního obtěžování. Zbylých 45 s tímto názorem nesouhlasí.

Otázka č. 16 se dotazuje respondentů, o kterých formách chování si myslí, že zanechávají na obtěžované osobě újmu. Tato otázka také řeší hypotézu **H1: Alespoň**

10 % dotázaných respondentů nepovažuje pokřikování, sexuálně podbarvené narážky a komentáře za chování, která by zanechávalo na oběti újmu. Hypotéza vychází z reprezentativního sociologického výzkumu organizace Persefona, z. s. Podle výsledků výzkumu se 14 % české populace domnívá, že pokřikování, vzdušné polibky, sexuálně dvojsmyslné narážky, komentáře nebo vtipy nezanechávají na obětech vůbec žádnou újmu. (Persefona, 2015, online) Hypotéza je **přijata**, neboť podle výsledků výzkumného šetření si dokonce 50,48 % dotázaných respondentů myslí, že *pokřikování, sexuálně podbarvené narážky a komentáře* nezanechávají na obtěžované osobě žádnou újmu. Naopak mezi nejčastějšími odpověďmi, jež uvádějí respondenti o formách chování, které považují za způsobující újmu na obtěžovaných osobách, jsou *pokus o znásilnění*, neboť tuto formu označuje 100 z 105 dotázaných, a *doteky, osahávání, tření a objímání* s 95 odpověďmi. 86 respondentů označuje *uspokojování nad danou osobou na veřejnosti*.

Pro lepší interpretaci jsou výsledky k této otázce znázorněny v tabulce níže.

Tabulka č. 6 – formy chování zanechávající újmu

Formy chování zanechávající újmu	ANO	NE
Pokus o znásilnění	100	5
Doteky, osahávání, tření, objímání	95	10
Uspokojování nad Vaší osobou na veřejnosti	86	19
Nevhodné komentáře o Vašem těle	67	38
Přímé sexuální návrhy	65	40
Nevyžádané fotografie a videa	60	45
Pokřikování se sexuálním podtextem	52	53
Nežádoucí SMS a e-maily	51	54
Nevhodná gesta a pohledy	35	70

Přestože se sexuálním obtěžováním se naše společnost setkává denně, nedostává se tomuto tématu dostatečné váhy. Otázka č. 17 se dotazuje respondentů, zda stále považují sexuální obtěžování v naší společnosti za téma, které je tabu. Z výsledků

výzkumného šetření vyplývá, že 73,43 % respondentů vnímá téma sexuálního obtěžování v naší společnosti jako tabu. Otázka č. 18, která zní: „*Mělo by podle Vás toto téma být ve společnosti více probírané?*“, reflektuje osobní názor na potřebu zvýšené diskuse o tématu sexuálního obtěžování a násilí v naší společnosti. Z výsledků výzkumného šetření jasně vyplývá, že v české společnosti je patrná potřeba zvýšené diskuse na tato témata, neboť 97 ze 105 dotázaných respondentů uvádí, že by tato problematika měla být v naší společnosti více probíraná

Shrnutí výzkumného šetření

Výzkumné šetření bylo realizováno kvantitativním přístupem pomocí dotazníkové metody a zkoumalo postoj české populace k sexuálnímu obtěžování a genderově podmíněnému sexuálnímu násilí. Celkem 105 respondentů odpovídalo na 18 otázek zaměřených na základní demografické údaje, skupiny ohrožené sexuálně motivovaným násilím, dané formy chování, které považují za sexuální obtěžování, oběti sexuálního obtěžování a potřebu diskutovat o těchto tématech. Pro výzkumné šetření byly stanoveny čtyři základní hypotézy, které byly sestaveny s ohledem na výzkumný problém a cíl bakalářské práce. Cílem bylo zjistit, jak česká populace nahlíží na sexuální obtěžování, jaké formy sexuálně motivovaného obtěžování se ve společnosti objevují nejčastěji, a také, zda jsou sexuálním násilím více ohroženi muži, nebo ženy.

Všechny stanovené hypotézy byly podloženy již existujícími výzkumy, které se rovněž zabývaly tématy sexuálního obtěžování a násilí. Přijmout se podařilo všechny čtyři hypotézy. První hypotéza byla výsledky jednoznačně přijata. Touto hypotézou bylo stanoveno, že alespoň 10 % dotázaných respondentů nepovažuje pokřikování, sexuálně podbarvené narážky a komentáře za chování, která by zanechávala na oběti újmu. Dokonce 50,48 % dotázaných respondentů si myslí, že *pokřikování, sexuálně podbarvené narážky a komentáře* nezanechávají na obtěžované osobě žádnou újmu, což je oproti původnímu předpokladu o 40,48 % více.

Druhá hypotéza předpokládala, že více než 20 % respondentů označuje nežádoucí dotyky, objetí, polibky apod. za jednání, které by mělo být trestně stíhané. Hypotéza byla přijata, jelikož 68,57 % dotázaných respondentů si myslí, že *dotyky, osahávání, tření a objímání* by měly být trestně stíhatelné. Třetí hypotézou se prokázalo, že česká populace vnímá ženy jako skupinu nejvíce ohroženou sexuálně motivovaným násilím, ani jeden z respondentů neuvědomil, že by jako ohroženou skupinu vnímal muže. Čtvrtá

hypotéza řešila ty formy sexuálního násilí, které považuje česká populace jako nejčastěji se vyskytující v naší společnosti. Hypotézou bylo stanoveno, že nejčastější formou v naší společnosti je verbální obtěžování, což bylo potvrzeno, jelikož *pokřikování se sexuálním podtextem* patřilo mezi nejvíce označovanou formu. Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit, které formy chování považuje české populace za sexuálně obtěžující.

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že jako sexuálně obtěžující jsou v naší společnosti chápány tyto formy chování:

- *Doteky, osahávání, tření a objímání*
- *Uspokojování nad danou osobou na veřejnosti*
- *Pokus o znásilnění*
- *Přímé sexuální návrhy*
- *Pokřikování se sexuálním podtextem*
- *Nevyžádané fotografie a videa*
- *E-maily a SMS se sexuální tematikou*

Všechny výše uvedené formy chování označilo více než 80 ze 105 dotázaných respondentů. Nejvíce označovanou formu byly *doteky, osahání, tření a objímání*.

Z výsledků posledních dvou otázek výzkumného šetření jednoznačně vyplývá, že naše společnost pociťuje potřebu o těchto tématech více komunikovat. I ve zpětné vazbě k předloženému dotazníku respondenti uváděli, že měli sami problém definovat, co pro ně znamená sexuální obtěžování a které z forem chování chápou jako sexuálně obtěžující. I přesto, že se sexuální obtěžování v naší společnosti vyskytuje velice často, což potvrzuje téměř polovina dotázaných respondentů, není v naší společnosti jasně vymezeno, co sexuální obtěžováním je. Proto by i tato bakalářská práce mohla být podnětem k tomu, o sexuálním obtěžování v naší společnosti více diskutovat a nebrat toto téma pouze jako subjektivní záležitost. Mohla by také přispět k rozvoji dalších preventivních programů.

Závěr

Úvodní kapitola bakalářské práce se zabývala tématem sexuálně motivovaného násilí. V této kapitole byly představeny různé definice a pojetí sexuálního násilí. Zmíněny byly také historické aspekty, formy, oběti a pachatelé sexuálně motivovaného násilí. Byly zde vymezeny i pojmy – znásilnění, sexuální nátlak a sexuální zneužívání. Druhá kapitola byla věnována pojmu sexuálního obtěžování. Jeho pojetí bylo poměrně komplikované, jelikož není právně ukotveno a zatím na toto téma neexistuje dostatek publikací. V této kapitole byly rozebrán pojem sexualizované násilí. Dále se kapitola věnovala druhům sexuálního obtěžování, kampaním, které se zaměřují na boj proti sexuálnímu násilí a obtěžování, a mýtům, které vznikají okolo tématu sexuálního obtěžování. Byla zde také představena legislativní úprava sexuálního obtěžování v České republice. V poslední části této kapitoly jsou popsány výzkumy, které byly na toto téma představeny. Třetí a také poslední kapitola teoretické části charakterizovala genderovou nespravedlnost a symbolickou moc ve vztahu k sexuálnímu obtěžování, přičemž zmínila i genderové stereotypy.

Empirická část bakalářské práce se věnovala výzkumnému problému, cíli výzkumného šetření, stanovení hypotéz, interpretaci a shrnutí výsledků výzkumného šetření. Cílem bakalářské práce bylo zjistit vnímání genderových aspektů v sexuálním násilí českou populací a také její pohled na sexuální obtěžování. Díky výzkumnému šetření se podařilo získat názory jednotlivých respondentů, které formy chování považují za sexuální obtěžování. Nejčastěji respondenti označovali fyzické obtěžování ve formě dotyků, osahávání a objímání. Nejvíce ohroženou skupinou jsou stále vnímány ženy, neboť tuto skupinu označilo 93,33 % dotázaných respondentů. Z pohledu dotázaných respondentů se v naší společnosti v největší míře objevuje sexuální obtěžování ve formě pokřikování se sexuálním podtextem. Z výsledků výzkumného šetření také vyplývá, že téma sexuálního obtěžování je v naší společnosti stále tabu. Může to být způsobeno odlišnými subjektivními názory mezi jednotlivci v dané populaci na tuto problematiku. V naší populaci však vzniká potřeba tato témata více probírat a diskutovat o nich, což vychází i z názorů dotázaných respondentů, neboť tuto potřebu cítí 92,38 % z nich.

Tato bakalářská práce je určena pro širokou laickou veřejnost, pro všechny, koho problematika sexuálního násilí a obtěžování zajímá, a mohla by být i přínosem pro studenty pedagogických fakult. Mohla by rovněž být podnětem k tvorbě preventivních programů v oblasti sexuálního obtěžování.

Seznam použité literatury

BASILE, Kathleen (2009). *Sexual violence surveillance* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/sv_surveillance_definitions1-2009-a.pdf

BENEDICT, Helen (2003). *To není vaše vina! : rádce pro ženy, muže, dospívající, jejich přátele a rodiny : jak se vyrovnat se sexuálním napadením*. Přeložil Miloslav KORBELÍK. Praha: One Woman Press. ISBN 80-86356-17-5.

BOURDIEU, Pierre (2000). *Nadvláda mužů*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-775-5.

CAMERON, Peter, George JELINEK, Anne-Maree KELLY, Anthony F.T. BROWN a Mark LITTLE (2011). *Textbook of Adult Emergency Medicine E-Book*. London: Elsevier. ISBN 978-0702049316.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila (c2008). *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Jessenius. Praha: Maxdorf. ISBN 978-80-7345-161-5.

EEOC (2023). *Sexual Harassment* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.eeoc.gov/sexual-harassment>

Evropský parlament (2002). *Směrnice Evropského parlamentu A Rady 2002/73/ES: 32002L0073* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. In: Brusel, Úřední věstník L 269. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32002L0073>

FRASER, Nancy a Axel HONNETH (2004). *Přerozdělování nebo uznání?* Přeložila Alena BAKEŠOVÁ, přeložil Marek HRUBEC. Praha: Filosofia. Filosofie a sociální vědy. ISBN 80-7007-200-8.

CHRÁSKA, Miroslav (2016). *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

JARKOVSKÁ, Lucie, Kateřina LIŠKOVÁ a Iva ŠMÍDOVÁ (2010). *S genderem na trh: rozhodování o dalším vzdělání patnáctiletých*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-030-8.

KOVÁŘ, Petr (c2008). *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Jessenius. Praha: Maxdorf. ISBN 978-80-7345-161-5.

KŘÍŽKOVÁ, A.; UHDE, Zuzana (2005). *Genderové bariéry: příklad sexuálního obtěžování. Gender, rovné příležitosti, výzkum (Gender, Equal Opportunities, Research)*. 2.6:31-37.

KUTÁLKOVÁ, Petra a KOBOVÁ, Ľubica (ed.) (2014). *Sexuální násilí: proč se nikdo neptá?* Praha: In Iustitia. ISBN 978-80-260-5793-2.

LIŠKOVÁ, Kateřina. *Znásilnění jako důsledek genderových nerovností*[online]. 2002 [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://sedmagenerace.cz/znasilneni-jako-dusledek-genderovych-nerovnosti/>

L'Oréal Paris (2024). *L'Oréal Paris se angažuje v boji proti obtěžování na veřejnosti* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.lorealparis.cz/stand-up>

Masarykova univerzita (2022). *Co je sexuální obtěžování?* Sexuální obtěžování [online]. Brno: Masarykova univerzita [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/studenti/sexualni-obtezovani/co-je-sexualni-obtezovani>

MeToo (2024) [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://metoomvmt.org/>

OECD (2022). *Education at a Glance 2022: OECD Indicators* [online]. Paříž: OECD Publishing. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/3197152b-en>

Parlament České republiky (2009). *Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Vydání třinácté. Praha: Armex Publishing, 2024. ISBN 978-80-87451-95-3.

Parlament České republiky (2009). *Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: https://ppropo.mpsv.cz/pdf/zakon_198_2009.pdf

Persefona, z. s. (2016). *Sexuální násilí nebo obtěžování zažilo 39 % Čechů* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: https://www.persefona.cz/source/pdf/TZ_Persefona_vysledky_vyzkumu.pdf

proFem o.p.s. (2021) *Zkušenost obyvatel ČR se sexuálním násilím a sexuálním obtěžováním* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: https://www.profem.cz/shared/clanky/984/V%C3%9DZKUMN%C3%81%20ZPR%C3%81VA_sexualni%20nasili_2021%20-%20Copy%201.pdf

- ŘEPKA, Vladimír (2023). *Ministerstvo předkládá vládě novelu trestního zákoníku – redefinici znásilnění* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy/-/clanek/ministerstvo-predklada-vlade-novelu-trestniho-zakoniku-redefinici-znasilneni>
- ŠEBESTOVÁ, Johanka (2005). *Fakta a mýty o sexuálním obtěžování* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.genderonline.cz/pdfs/gav/2005/02/05.pdf>
- ŠEVČÍKOVÁ, Tereza (2022). *Sexuální násilí* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://psychologie.cz/sexualni-nasili/>
- UHDE, Zuzana (2006). *Sexualizovaná realita pracovních vztahů: analýza sexuálního obtěžování v České republice*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR. ISBN 80-7330-090-7.
- Univerzita Karlova (2023). *Sexualizované a genderově podmíněné násilí* [online]. Praha: Univerzita Karlova [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://cuni.cz/UK-10836.html>
- Úřad vlády ČR (2021). *Výskyt sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: https://vlada.gov.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Sex--obtezovani-v-doprave_final_WEB_2.pdf
- VALDROVÁ, Jana (2006). *Gender a společnost: [vysokoškolská učebnice pro nesociologické směry magisterských a bakalářských studií]*. V Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně. ISBN 80-7044-808-3.
- WEISS, Petr (c2008). *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Jessenius. Praha: Maxdorf. ISBN 978-80-7345-161-5.
- WEISS, Petr a ZIMANOVÁ, Jana (1985). *Deviantní a nedeviantní sexuální delikventi*. Cas Lek Cesk. 124:622-5.
- WEISS, Petr a ZIMANOVÁ, Jana (1995). *Paraphilic and non-paraphilic sex offenders*. Acta Sexologica. 1:1-12.
- World Health Organization (2024). *Sexual and Reproductive Health and Research (SRH)*. In: *World Health Organization* [online]. [cit. 2. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.who.int/teams/sexual-and-reproductive-health-and-research/key-areas-of-work/sexual-health/defining-sexual-h>

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka č. 3 – osobní zkušenost se sexuálním obtěžováním (ženy)

Tabulka č. 2 – osobní zkušenost se sexuálním obtěžováním (muži)

Tabulka č. 3 – Místo střetnutí se sexuálním obtěžováním

Tabulka č. 4 – Sexuálně obtěžující formy

Tabulka č. 5 – Trestně stíhatelné formy

Tabulka č. 6 – Formy chování zanechávající újmu

Grafy

Graf č. 1 – výzkumný vzorek

Přílohy

Příloha A: Dotazník

Pohled české populace na sexuální obtěžování

Zdravím,

prosím o vyplnění krátkého dotazníku, který je zaměřen na téma sexuálního obtěžování a násilí. Dotazník je zcela anonymní a výsledky budou použity pro závěrečnou bakalářskou práci. Otázky s hvězdičkou jsou povinné, otázky bez hvězdičky jsou nepovinné.

Dotazník je určen věkové kategorii 15-60 let.

Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena
- Jiné

Jaký je Váš věk?

.....

Jste zaměstnaný, nezaměstnaný nebo student?

- Zaměstnaný
- Nezaměstnaný
- Student

Byl/a jste někdy svědkem sexuálního násilí?

- Ano
- Ne

Setkal/a jste se Vy osobně (máte nějaké osobní zkušenosti) se sexuálním obtěžováním?

- Ano
- Ne
- Nevzpomínám si

Myslíte si, že jsou sexuálním obtěžováním více ohroženi muži nebo ženy?

- Ženy
- Muži
- Obě pohlaví stejně

Kterou věkovou skupinu považujete za nejvíce ohroženou sexuálním obtěžováním?

- Mladší 15 let
- 15 až 25 let
- 25 až 40 let
- 40 až 60 let
- Starší 60 let

Pokud jste se sexuálním obtěžováním setkali, kde to bylo (škola, práce, ulice...)?

.....

Věděli jste, jak v dané situaci reagovat?

- Ano
- Ne

Jak jste případně v dané situaci reagovali?

.....

Zaškrtněte, co považujete za sexuální obtěžování

- Nevhodná gesta a pohledy
- Pokřikování se sexuálním podtextem
- Sms a e-maily se sexuální tematikou
- Nevyžádané fotografie a videa
- Doteky, osahávání, tření, objímání
- Přímé sexuální návrhy
- Nevhodné komentáře o Vašem těle
- Uspokojování nad Vaší osobou na veřejnosti
- Pokus o znásilnění

Která forma sexuálního obtěžování se podle Vás vyskytuje nejčastěji?

- Nevhodná gesta a pohledy
- Pokřikování se sexuálním podtextem
- Sms a e-maily se sexuální tematikou
- Nevyžádané fotografie a videa
- Doteky, osahávání, tření, objímání
- Přímé sexuální návrhy
- Nevhodné komentáře o Vašem těle
- Uspokojování nad Vaší osobou na veřejnosti
- Pokus o znásilnění

Která z těchto forem sexuálního obtěžování by dle Vašeho názoru měla být trestně stíhatelná?

- Nevhodná gesta a pohledy
- Pokřikování se sexuálním podtextem
- Sms a e-maily se sexuální tematikou
- Doteky, osahávání, tření, objímání
- Nevyžádané fotografie a videa
- Přímé sexuální návrhy
- Uspokojování nad Vaší osobou na veřejnosti
- Nucení k nepříjemným sexuálním praktikám

Myslíte si, že oblečení obtěžované osoby hraje v sexuálním obtěžování roli?

- Ano
- Ne

Myslíte si, že příčinou sexuálního obtěžování může být chování oběti?

- Ano
- Ne

Které z následujících typů chování podle Vás mohou zanechat újmu na oběti sexuálního obtěžování?

- Nevhodná gesta a pohledy

- Pokřikování se sexuálním podtextem
- Nežádoucí sms a e-maily se sexuální tematikou
- Nevyžádané fotografie a videa
- Doteky, osahávání, tření, objímání
- Přímé sexuální návrhy
- Uspokojování nad Vaší osobou na veřejnosti
- Nevhodné komentáře o Vašem těle
- Pokus o znásilnění

Přijde Vám, že téma sexuálního obtěžování a násilí je v naší společnosti stále tabu?

- Ano
- Ne

Měla by být podle Vás tato témata ve společnosti více probíraná?

- Ano
- Ne